

Streszczenie rozprawy doktorskiej
Parlamentarzyści z województwa podkarpackiego w latach 1999-2015

Polityka to wszelkie działania zmierzające do udziału we władzy i wywierania wpływu na jej podział. Grupą, która niewątpliwie ma taki wpływ są parlamentarzyści. Posłowie i senatorowie wybierani przez obywateli, otrzymują legitymację, gwarantującą im współkreowanie prawa, które kształtuje życie wyborców. Mandat parlamentarzysty wiąże się jednak nie tylko z przywilejami, ale przede wszystkim z obowiązkami. Sprawując go bowiem politycy muszą kierować się dobrem całego narodu, przestrzegając przy tym porządku prawnego Polski. Prawo wyposażyło ich w narzędzia, które dają możliwość lobbowania na rzecz wyborców oraz regionów, które reprezentują – każdy poseł oraz senator może zabierać głos w Sejmie i Senacie podczas obrad plenarnych oraz w trakcie obrad komisji parlamentarnych, do których przynależy. Ponadto ma również możliwość składania interpelacji i zapytań. Dodatkowo niezwykle duże możliwości gwarantuje udział w sprawowaniu władzy wykonawczej w kraju. Zajmowanie stanowisk ministerialnych oraz pełnienie ważnych funkcji państwowych umożliwia realny wpływ na kształtowanie polityki państwa.

Powyższe stwierdzenia stały się źródłem inspiracji do podjęcia próby zbadania, jaka była aktywność parlamentarzystów z województwa podkarpackiego z lat 1999-2015 i w jaki sposób wykorzystywali oni te narzędzia, działając dla dobra swoich wyborców, ale także wszystkich obywateli. Rozwój techniki spowodował, że każdy obywatel, z dowolnego miejsca może stać się obserwatorem pracy posłów i senatorów. Ich aktywność bywa więc często przedmiotem debaty publicznej, jednak należy podkreślić, że opinia publiczna za pośrednictwem mediów otrzymuje jedynie szczątkowe informacje, np. fragmenty wystąpień z sali obrad, które przykuwają uwagę ze względu na poruszane tematy oraz emocje, które wywołują. Media szukają więc sensacji, często pomijając ważne tematy i projekty. Dlatego poddając analizie działalność i aktywność podkarpackich posłów i senatorów w niniejszej pracy poprzez kwerendę prasy i Internetu starano się kierować obiektywizmem i rzetelnością. W tym celu przygotowana została ankieta-wywiad, która miała za zadanie dostarczyć materiał, opierający się na wspomnieniach i opiniach samych bohaterów pracy. Niestety istotnym problemem okazało się dotarcie do tych osób, a później

skłonienie ich do udzielenia odpowiedzi na przedstawiony im zestaw pytań. W procesie gromadzenia materiałów autorka napotkała także na inny, duży problem – zakres chronologiczny pracy obejmuje lata stosunkowo niedawne w stosunku do czasu jej przygotowywania. Podstawową bazą badawczą stały się więc artykuły prasowe. Kwerendzie należało poddać tysiące wydań lokalnych tytułów.

Praca podzielona na dwie części – wprowadzającą i zasadniczą, składa się z pięciu rozdziałów. Otwiera ją rozdział, poświęcony latom 90. XX wieku i opisujący przemiany polityczne w kraju. Odwołano się w nim do początków powstania i istnienia III Rzeczypospolitej. Krótko opisano obrady Okrągłego Stołu oraz skutki tego wydarzenia. Dzięki analizie poszczególnych wyborów (prezydenckich, parlamentarnych i samorządowych) przybliżone zostały realia, w jakich kształtowało się życie demokratyczne i polityczne w Polsce południowo-wschodniej, w tym okresie oraz wskazano, jaki wpływ na to życie mieli politycy, zajmujący funkcje wśród ogólnokrajowych organów władzy wykonawczej.

W drugim rozdziale próbie scharakteryzowania poddano województwo podkarpackie. W tym celu przybliżono historię terenów Polski południowo-wschodniej, wskazując na uwarunkowania związane z wyodrębnieniem i powstaniem tego województwa. Ponadto dzięki informacjom dotyczącym zagadnień demograficznych i gospodarczych wskazany został poziom rozwoju społecznego i gospodarczego oraz potencjał tego regionu. Kolejne podrozdziały to próba przedstawienia podkarpackiej sceny politycznej i procesów na niej zachodzących. Wyróżniono dwa okresy – lata 1999-2005 oraz 2005-2015. Pierwszy to czas kończącej się dominacji ugrupowań prawicowych i spadku poparcia dla AWS oraz umacniającej swoją pozycję lewicy pod szyldem SLD. W 2005 r. doszło natomiast do zmiany w przestrzeni publicznej i dotychczasowy podział na ugrupowania postsolidarnościowe i postkomunistyczne przestał obowiązywać, ukształtował się dwubiegunowy podział partyjny. Zrodził się również konflikt polityczny między dwiema nowymi partiami z rodowodem solidarnościowym Prawem i Sprawiedliwością oraz Platformą Obywatelską, który zdeterminował politykę krajową i regionalną na kolejne lata. W rozdziale starano się znaleźć odpowiedź na pytanie, co spowodowało ten konflikt oraz dlaczego Podkarpacie zyskało miano „bastionu PiS”.

Trzy kolejne rozdziały traktują o głównej problematyce pracy. W trzecim przedstawieni zostali uczestnicy życia politycznego – parlamentarzyści z Podkarpacia z lat 1999-2015. W krótkich notatkach przybliżono sylwetki wszystkich osób sprawujących w tym okresie mandaty poselskie i senatorskie. Wskazano na ich przekonania i preferencje polityczne oraz wartości, którymi kierowali się w trakcie swojej kariery politycznej, tworząc z ten sposób profil podkarpackiego parlamentarzysty z okresu 1999-2015.

Rozdział czwarty i piąty stanowią próbę rozliczenia bohaterów pracy z ich działalności i ocenę aktywności. Badaniu poddana została jednak jedynie grupa posłów i senatorów. Ze względu

na ramy czasowe dysertacji i w związku z tym dużą ilość osób sprawujących mandat parlamentarny w tym czasie, wyłonioną grupę, która według autorki pracy wydawała się odgrywać najistotniejszą wówczas rolę w polityce. W rozdziale czwartym przeanalizowano stenogramy obu izb parlamentu pod kątem wystąpień tej grupy osób. W ten sposób można było wskazać tematy, którymi przez kolejne kadencje zajmowali się podkarpacki parlamentarzyści oraz zbadać poziom ich aktywności na forum Parlamentu.

Ostatni, piąty rozdział dysertacji kontynuuje rozważania nad aktywnością posłów i senatorów, tym razem przedstawiając ich wysiłki podejmowane w ramach prac w komisjach sejmowych i senackich, gdyż tam właśnie wypracowywane są konkretne rozwiązania dotyczące projektów ustaw. Dodatkowo przeanalizowano również treści składanych przez nich zapytań i interpelacji, będących formą kontroli wobec rządzących. W ostatnim podrozdziale pracy starano się natomiast przedstawić dokonania polityków w ramach sprawowanych przez nich urzędów w organach władzy wykonawczej w Polsce.

W końcowej części pracy znajduje się zakończenie, stanowiące zbiór wniosków płynących z przeprowadzonej analizy zebranego materiału. Dodatkowo zamieszczony został wykaz tych materiałów oraz aneks, w którym znaleźć można ankietę z pytaniami do parlamentarzystów.

Prezentowana praca może stanowić cenne źródło informacji o działalności i aktywności podkarpackich parlamentarzystów. Pozwala skonfrontować czerpaną przede wszystkim z mediów wiedzę zwykłych obywateli z nieco innymi informacjami, a tym samym lepiej ocenić ich jako swoich reprezentantów. Problematyka podjętych badań może stać się asumptem do dalszych poszukiwań o charakterze naukowo-poznawczym, nie tylko na badanym przez autorkę obszarze, ale także na terenie innych województw oraz w skali całego kraju.

Netelia Barmel